

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 10. janvārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 176/2019), kuru iesniegusi Kurzemes rajona tiesa (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam), ciktāl tā nosaka energoapgādes komersanta (sistēmas operatora) tiesības uz kompensāciju, (turpmāk – apstrīdētā likuma norma) un Ministra kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1048) 56. un 58. punktu, ciktāl tie nosaka energoapgādes komersanta tiesības uz kompensāciju, (turpmāk kopā – apstrīdētās noteikumu normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un spēkā neesošu no personas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Enerģētikas likuma (šeit un turpmāk – redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) 42.³ panta pirmā daļa paredz:

“Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par

dabaszgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabaszgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabaszgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabaszgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabaszgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.”

Noteikumu Nr. 1048 56. punkts nosaka:

“Ja sistēmas operators konstatē šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabaszgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabaszgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā sistēmas operatoram par izlietoto dabaszgāzi, kā arī kompensāciju.”

Savukārt Noteikumu Nr. 1048 58. punkts noteic, ka “sistēmas operators šo noteikumu 56. punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabaszgāzes daudzumu ar tarifu divkārtšā apmērā”.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar minētā panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir citstarp tiesai, izskatot civillietu. Saskaņā ar šā likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikumu iesniedzējas izskatīšanā civillietā, kurā celta prasība par parāda piedziņu, pamatojoties uz apstrīdētajām noteikumu normām. Pieteikumu iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā likuma norma un apstrīdētās noteikumu normas neatbilst Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tiem Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikuma iesniedzēja apstrīd divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Saskaņā ar šā panta otrās daļas 1. punktu vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama gadījumā, ja tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz tā pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Pieteikumos ir apstrīdēta Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmā daļa un uz tās pamata izdotās apstrīdētās noteikumu normas. Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Tiesas pieteikumam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par apstrīdētās likuma normas un apstrīdēto noteikumu normu iespējamo neatbilstību Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) un Ministra kabineta

2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabaszgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam” pēc Kurzemes rajona tiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 176/2019).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus, – Saeimu un Ministru kabinetu – iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu, jo 2019. gada 14. jūnijā ir ierosināta lieta Nr. 2019-10-0103 “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabaszgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam, kā arī šo noteikumu 87. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam”, bet 2019. gada 24. septembrī – lieta Nr. 2019-19-0103 “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabaszgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)” un Saeima un Ministru kabinets jau ir iesnieguši Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova